

OSADNICTWO WIEJSKIE — studium miejscowości gminnej (AUI5014)

WA PB: Katedra Architektury Mieszkaniowej i Urbanistyki, sem. 5 studiów I stopnia A i U; rok akad.2025-2026

Wyciąg z KARTY PRZEDMIOTU

Cele przedmiotu	Zapoznanie studentów z problematyką miejscowości gminnej w zakresie wartości lokalnego środowiska kulturowego oraz potrzeb obsługi miejscowości gminnej. Uwrażliwienie na zachowaną tradycyjną zabudowę, ukierunkowanie na rozpoznawanie wartości architektoniczno-krajobrazowych oraz wartości etnokulturowych opracowywanej miejscowości. Nauczanie opracowywania koncepcji urbanistycznej, ze wskazaniem na: założenia programowo-przestrzenne, możliwości optymalizacji zabudowy, systemu komunikacyjnego i infrastruktury społecznej oraz ochrony dziedzictwa kulturowego.	EU1	student rozpoznaje właściwości przestrzeni lokalnej miejscowości gminnej (krajobrazowe, kulturowe oraz przestrzenne)
		EU2	dostrzega znaczenie skutków działalności projektowej, w tym jej wpływu na zastane środowisko kulturowe i przyrodnicze
		EU3	opracowuje studium programowo-przestrzenne obejmujące program urządzeń obsługi ludności, usług i zabudowy mieszkaniowej
Treści programowe	Program zagospodarowania miejscowości gminnej obejmuje: - studium wartości lokalnego środowiska kulturowego w danej miejscowości (1. inwentaryzacja ruralistyczno-krajobrazowa tradycyjnej zabudowy, obejmująca mapę oraz zestaw fotografii i rysunków dokumentacyjnych. 2. inwentaryzacja architektoniczno-etnograficzna wybranego obiektu); - studium projektowe układu przestrzennego miejscowości gminnej wraz z koncepcją urbanistyczną; projektowe studium programowo-przestrzenne z programem obsługi ludności, zabudowy mieszkaniowej, systemu komunikacyjnego i infrastruktury społecznej. Koncepcja urbanistyczno-architektoniczna zagospodarowania fragmentu miejscowości gminnej.	EU4	zna i potrafi wykorzystać odpowiednie normy i przepisy prawne w zakresie projektu urbanistyczno-architektonicznego
		EU5	opracowuje i przedstawia koncepcję kompozycji przestrzennej wybranego obszaru miejscowości gminnej
		EU6	wykorzystuje twórczą postawę i samodzielne myślenie, pracując w grupie
Forma zaliczenia	przeglądy przejściowe stanu zaawansowania projektu semestralnego, złożenie projektu kursowego (plansze i portfolio) oraz jego prezentacja		

II. HARMONOGRAM ZAJĘĆ

lp.	data	zadania programowe	
		dotyczące I etapu (opracowanie studialne: <i>studium wartości lokalnego środowiska kulturowego</i>)	dotyczące II etapu (projekt: <i>studium projektowe układu przestrzennego fragmentu miejscowości</i>)
1	01, 02.10.2025	wprowadzenie do przedmiotu; ogólne omówienie programu i warunków zaliczenia	
		szczegółowe omówienie I etapu	ogólne omówienie II etapu
2	08, 09.10.2025	zajęcia terenowe w miejscowości Narewka, w tym inwentaryzacja oraz serwis fotograficzny	—
3	15, 16.10.2025	korekty merytoryczne studium wartości arch.-kulturowych miejscowości	—
4	22, 23.10.2025	korekty merytoryczne studium wartości arch.-kulturowych miejscowości	—
5	29, 30.10.2025	korekty merytoryczne studium wartości arch.-kulturowych miejscowości	—
6	05, 06.11.2025	I OCENA PRZEJŚCIOWA <i>studium wartości architektoniczno-kulturowych</i>	II etap: szczegółowe omówienie
7	12, 20.11.2025		korekty merytoryczne II etapu
8	19, 27.11.2025	—	korekty merytoryczne II etapu
9	26.11., 04.12.2025	—	korekty merytoryczne II etapu
10	03, 11.12. 2025	—	korekty merytoryczne II etapu
11	10, 18.12.2025	—	II OCENA PRZEJŚCIOWA
12	17.12, 08.01.2026	—	korekty merytoryczne II etapu
13	14, 15.01.2026	—	korekty merytoryczne II etapu
14	21, 22.01.2026	—	ODDANIE, I OCENA PROJEKTU
15	28, 29.01.2026	omówienie wyników semestralnej pracy projektowej; podsumowanie postępów / ewentualna poprawa	

ETAPY REALIZACJI TREŚCI PROGRAMOWYCH (zgodne z Kartą przedmiotu)

ETAP I - Studium wartości lokalnego środowiska kulturowego:

a) część indywidualna:

- **serwis fotograficzny miejscowości z gminy Narewka** (zdjęcia uporządkowane i podpisane wg załącznika)
- **studium wartości lokalnego środowiska kulturowego miejscowości z gminy Narewka** (plansza 100x70 w poziomie + zapis elektroniczny)

Inwentaryzacja ruralistyczno-krajobrazowa tradycyjnej zabudowy ukierunkowana na rozpoznanie jej wartości architektoniczno-krajobrazowych i uwzględniająca pozostałe wartości etnokulturowe. Sugerowany zakres: mapa inwentaryzacyjna w skali 1:2000 oraz opracowanie katalogowe cennych kulturowo obiektów architektury występujących w miejscowościach z gminy Narewka, obejmujące zestaw fotografii i rysunków dokumentacyjnych. Mapa powinna być skojarzona z obiektami objętymi opracowaniem katalogowym. Rozwiązania graficzne są tu dowolne, lecz oceniana będzie zarówno treść, jak też forma przekazu: jego czytelność i estetyka oraz pomysłowość graficzna.

b) część grupowa:

- **rysunek pierzei stanu istniejącego ul. Hajnowskiej** (od ul. Lipowej do ul. Mickiewicza) na dwie strony skala 1:250

W pierwszym etapie oceniana będzie: poprawność merytoryczna, w tym techniczna i zgodność ze stanem faktycznym (wymóg obligatoryjny), skuteczność poznawcza (wartość naukowa opracowanej dokumentacji inwentaryzacyjnej – 50% wagi oceny) oraz forma przekazu: jego czytelność i estetyka (50% wagi oceny).

*Termin ostatecznego złożenia i oceny opracowania wykonanego w ramach I etapu: **05, 06.11.2025 r.***

*Termin ewentualnej **jednokrotnej** poprawy I etapu (gwarantowanej regulaminem studiów): **28, 29.01.2026 r.***

ETAP II – Studium projektowe układu przestrzennego z elementami koncepcji urbanistycznej fragmentu miejscowości Narewka

c) część w zespołach 2 osobowych:

- projektowe studium programowo-przestrzenne ze wskazaniem na możliwości optymalizacji zabudowy, systemu komunikacyjnego i infrastruktury społecznej oraz ochrony dziedzictwa kulturowego, skala 1:2000
- koncepcja urbanistyczna zagospodarowania wybranego obszaru miejscowości gminnej (rzut 1: 500, projektowana pierzeja ul. Hajnowskiej, aksonometria założenia, widoki i wizualizacje obrazujące przyjęte rozwiązania przestrzenne)

W drugim etapie pracy semestralnej oceniana będzie poprawność i skuteczność projektowa, wrażliwość estetyczna przejawiająca się w finezji i subtelności kompozycyjnej, jak też umiejętność dostrzeżenia i czytelnego graficznego wyeksponowania problemów przestrzennych właściwych wybranemu terenowi. Należy więc zwrócić uwagę na jakość graficzną opracowania i jego kompletność oraz na sposób i czytelność wyeksponowania dostrzeżonych problemów natury estetycznej i funkcjonalnej. Ponadto oceniana będzie umiejętność zawarcia w opracowaniu jak najwięcej informacji o estetyce przestrzeni (włączając w to umiejętność oddania głębi przestrzeni w widokach i wizualizacjach, zaś wymiaru wysokości – na rzucie z zagospodarowaniem).

*Termin ostatecznego złożenia i oceny opracowania wykonanego w ramach etapu II: **21, 22.01.2026 r.***

*Termin ewentualnej **jednokrotnej** poprawy oceny II etapu (gwarantowanej regulaminem studiów): **28, 29.01.2026 r.***

FORMA ZALICZENIA:

Warunkiem zaliczenia jest uzyskanie pozytywnych ocen ze wszystkich etapów pracy semestralnej oraz złożenie całości pracy i portfolio (A3 + zapis elektroniczny)

Ocena końcowa jest obliczana jako średnia z ocen cząstkowych (przebiegowych i finalnych).

Ocena końcowa z premią za ponadprzeciętne osiągnięcia: Nauczyciel może uwzględnić dodatkową ocenę składową za ponadprogramową pracę badawczą wykonaną przez studenta.

LITERATURA:

A. Zgodnie z „Kartą przedmiotu”:

1. Adamczewska-Wejchert H., Wejchert K., *Małe miasta – problemy urbanistyczne*, Arkady, Warszawa 1986.
2. Wejchert K., *Teoria kompozycji urbanistycznej*, (red. nauk. S. Gzell), Urbanistyka 7, Międzyuczelniane Zeszyty Naukowe, Wydawnictwo Akapit, Warszawa 2003.
3. Wejchert K., *Elementy kompozycji urbanistycznej*, Arkady, Warszawa 2021.

Akty prawne:

1. Ustawa z dnia 27.03.2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r., nr 80, poz. 717 z późniejszymi zmianami).
2. Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (Dz.U.2021 poz. 2404).
3. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12.04.2002 w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2002 r., nr 75, poz. 690, z późniejszymi zmianami).
4. Oznaczenia graficzne stosowane w projektach zagospodarowania działki lub terenu. Polska Norma PN B-01027.

Literatura uzupełniająca:

1. Antoniuk J., Dworakowska E., Szewczyk J.: *Inwentaryzacja domu wiejskiego we wsi Ploski w gminie Bielsk Podlaski*. „Architecturae et Artibus” nr 37 3/2018, s. 5-20, Białystok 2018.
2. Sulima M.: *Dom pogranicza w kulturze wsi podlaskiej*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Białostockiej, Białystok 2018.
3. Szewczyk J.: *Katalog zdobień drewnianych domów Białostocczyzny z komentarzem krytycznym*, Wydawnictwo Politechniki Białostockiej („Rozprawy Naukowe nr 266), Białystok 2014.
4. Liżewska I., *Dom na Podlasiu*, dokument online: https://twojdomdialogztradycja.nid.pl/wp-content/uploads/2022/06/Katalog_Twojdom_Podlasie.pdf
5. Bogdanowska M., Zalaszińska K. (red.), *Raport o stanie architektury drewnianej w Polsce*, Narodowy Instytut Dziedzictwa, Warszawa 2003, dokument online: <https://ksiegarnia.nid.pl/wp-content/uploads/2023/07/Raport-o-stanie-architektury-drewnianej-w-Polsce.pdf>

opracowali: MAGDALENA SULIMA, dr inż. arch.

JAROSŁAW SZEWCZYK, dr hab. inż. arch., prof. PB

* UWAGA:

FORMA ZALICZENIA w przypadku zajęć realizowanych na odległość:

Warunkiem zaliczenia jest uzyskanie pozytywnych ocen ze wszystkich etapów pracy semestralnej oraz złożenie całości pracy i portfolio (zapis elektroniczny na platformie MS Teams)

- **Ocena końcowa** jest obliczana jako średnia z ocen cząstkowych (przejściowych i finalnych).
- **Ocena końcowa z premią za ponadprzeciętne osiągnięcia:** Nauczyciel może uwzględnić dodatkową ocenę składową za ponadprogramową pracę badawczą wykonaną przez studenta.